Europos Sąjungos
oficialusis leidinys

LT
L serija

2025/2075

2025 10 14

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS (ES) 2025/2075

2025 m. spalio 8 d.

kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 909/2014, kiek tai susiję su trumpesniu atsiskaitymo ciklu Sąjungoje

(Tekstas svarbus EEE)

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 114 straipsnį,

atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,

teisėkūros procedūra priimamo akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,

atsižvelgdami į Europos Centrinio Banko nuomonę ([1]),

atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę ([2]),

laikydamiesi įprastos teisėkūros procedūros ([3]),

kadangi:

(1) Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 909/2014 ([4]) 5 straipsnio 2 dalyje reglamentuojamas atsiskaitymo už daugumą perleidžiamųjų vertybinių popierių sandorių, kurie vykdomi prekybos vietose, laikotarpis. Išskyrus tam tikras išimtis, numatoma atsiskaitymo už tokius sandorius diena turi būti ne vėlesnė kaip antra darbo diena po sandorio sudarymo. Toks laikotarpis vadinamas „atsiskaitymo ciklu“. Reikalavimas, kad atsiskaitymas būtų atliktas ne vėliau kaip antrą darbo dieną po sandorio sudarymo, vadinamas „T+2 atsiskaitymo ciklu“ arba tiesiog „T +2“;

(2) ilgesni atsiskaitymo už perleidžiamųjų vertybinių popierių sandorius laikotarpiai didina riziką sandorio šalims ir mažina pirkėjų bei pardavėjų galimybes sudaryti kitus sandorius. Dėl šių priežasčių daugelis trečiųjų valstybių jurisdikciją turinčių subjektų perėjo, pereina arba planuoja pereiti prie atsiskaitymo laikotarpio, kuris yra viena darbo diena po sandorio sudarymo (T+1). Tačiau visuotinis perėjimas prie trumpesnių atsiskaitymo laikotarpių lemia nesutapimus tarp Sąjungos ir pasaulinių finansų rinkų. Kai daugiau šalių pereis prie T+1 atsiskaitymo ciklo, tų nesutapimų tik daugės ir todėl išaugs Sąjungos rinkos dalyvių dėl tokių nesutapimų patiriamos išlaidos. Be to, kai kurios kapitalo rinkos jau sutrumpino atsiskaitymo už tam tikrų rūšių sandorius ciklą iki T+0. Sąjungoje centriniai vertybinių popierių depozitoriumai už nemažą sandorių skaičių jau atsiskaito T+0 pagrindu;

(3) savo 2024 m. lapkričio 18 d. ataskaitoje dėl atsiskaitymo ciklo sutrumpinimo Europos Sąjungoje tikslingumo vertinimo Europos priežiūros institucija (Europos vertybinių popierių ir rinkų institucija) (ESMA), įsteigta Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 1095/2010 ([5]), padarė išvadą, kad atsiskaitymo ciklą Sąjungoje sutrumpinus iki T+1, gerokai sumažėtų rizika rinkoje, ypač susijusi su sandorio šalies ir kintamumo rizika, ir būtų atlaisvintas kapitalas, kurio nebereikėtų įkaito vertės išlaikymo prievolei padengti. T+1 atsiskaitymo ciklo taikymas taip pat leistų Sąjungos kapitalo rinkoms neatsilikti nuo kitų pasaulinių rinkų raidos ir išvengti sąnaudų, kurias lemia dabartinis atsiskaitymo laikotarpių nesutapimas. Tai taip pat padėtų toliau derinti bendrovių įvykių standartus ir rinkos praktiką Sąjungoje ir apskritai padidinti Sąjungos kapitalo rinkų konkurencingumą. Komisija toms išvadoms pritaria;

([1]) OL C, C/2025/2274, 2025 4 14, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/2274/oj.
([2]) OL C, C/2025/3203, 2025 7 2, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/3203/oj.
([3]) 2025 m. rugsėjo 10 d. Europos Parlamento pozicija (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje) ir 2025 m. rugsėjo 29 d. Tarybos sprendimas.
([4]) 2014 m. liepos 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 909/2014 dėl atsiskaitymo už vertybinius popierius gerinimo Europos Sąjungoje ir centrinių vertybinių popierių depozitoriumų, kuriuo iš dalies keičiamos direktyvos 98/26/EB ir 2014/65/ES bei Reglamentas (ES) Nr. 236/2012 (OL L 257, 2014 8 28, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2014/909/oj).
([5]) 2010 m. lapkričio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1095/2010, kuriuo įsteigiama Europos priežiūros institucija (Europos vertybinių popierių ir rinkų institucija) ir iš dalies keičiamas Sprendimas Nr. 716/2009/EB bei panaikinamas Komisijos sprendimas 2009/77/EB, (OL L 331, 2010 12 15, p. 84, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2010/1095/oj).

(4) todėl tikslinga atitinkamai iš dalies pakeisti Reglamentą (ES) Nr. 909/2014, kad dabartinis privalomo atsiskaitymo ciklas būtų sutrumpintas iki ne vėlesnės nei vienos darbo dienos po sandorio sudarymo. Toks atsiskaitymo ciklo sutrumpinimas neužkirstų kelio centriniams vertybinių popierių depozitoriumams savanoriškai atsiskaityti už sandorius tą pačią dieną kaip ir sandorio sudarymo diena, jei tai technologiškai įmanoma;

(5) vertybinių popierių įsigijimo finansavimo sandoriai leidžia rinkos dalyviams lanksčiai valdyti savo likvidumo ir finansavimo poreikius. Rinkos tendencijos rodo, kad tokių sandorių prekybos vietose sudaroma vis daugiau. Tam tikriems prekybos vietose vykdomiems vertybinių popierių įsigijimo finansavimo sandoriams būtų taikomas T+1 atsiskaitymo ciklo reikalavimas. Tačiau, atsižvelgiant į nestandartinį tokių sandorių pobūdį, visų pirma į nestandartinius atsiskaitymo laikotarpius, dėl kurių tokių sandorių šalims gali reikėti susitarti, kad būtų pasiekti jų tikslai, ir siekiant neatgrasyti nuo jų vykdymo prekybos vietose, tiems sandoriams T+1 atsiskaitymo ciklo reikalavimas neturėtų būti taikomas. Kartu, siekiant išvengti bet kokios T+1 atsiskaitymo ciklo reikalavimo apėjimo rizikos, išimtis turėtų būti taikoma tik tuo atveju, jei atitinkami vertybinių popierių įsigijimo finansavimo sandoriai yra dokumentuojami kaip atskiri sandoriai, sudaryti iš dviejų susijusių operacijų. Todėl T+1 atsiskaitymo ciklo reikalavimo tikslais nedokumentuotiems vertybinių popierių įsigijimo finansavimo sandoriams turėtų būti taikomas tas reikalavimas. Aiški išimtis garantinės įmokos skolinimo sandoriams nereikalinga, nes jie nėra perleidžiamųjų vertybinių popierių sandoriai ir todėl nepatenka į T+1 atsiskaitymo ciklo reikalavimo taikymo sritį;

(6) Reglamente (ES) Nr. 909/2014 numatytos įvairios neatsiskaitymų problemos sprendimo priemonės, įskaitant neatsiskaitantiems dalyviams skiriamas pinigines baudas. Tos piniginės baudos apskaičiuojamos pagal parametrus, nurodytus Komisijos deleguotajame reglamente (ES) 2017/389 ([6]). Numatoma, kad Komisija stebės rinkos pokyčius, neatsiskaitymo atvejų mastą ir sektoriaus pasirengimą laikytis T+1 atsiskaitymo ciklo reikalavimo ir atitinkamai apsvarstys, ar esama didelės rizikos, kad pereinant nuo T+2 prie T+1 atsiskaitymo ciklo reikalavimo labai padidėtų neatsiskaitymo atvejų skaičius. Kai tokia rizika nustatoma, Komisija prireikus gali apsvarstyti galimybę atitinkamai pakoreguoti Deleguotąjį reglamentą (ES) 2017/389 arba imtis kitų tinkamų priemonių pagal Reglamente (ES) Nr. 909/2014 nustatytus įgaliojimus, siekdama sušvelninti tiek finansinius, tiek nefinansinius neigiamus padarinius. Bet koks koregavimas turėtų būti laikinas, proporcingas tikslui ir parengtas siekiant išvengti pernelyg didelių išlaidų sektoriui;

(7) ESMA turėtų stebėti atsiskaitymo veiksmingumą perėjimo prie T+1 atsiskaitymo ciklo laikotarpiu ir turėtų dažniau apie jį teikti informaciją tais mėnesiais, kurie eina prieš tą perėjimą ir iš karto po jo. Atsižvelgiant į tai, kad pagal šį reglamentą tam tikrų rūšių vertybinių popierių įsigijimo finansavimo sandoriams numatoma taikyti T+1 atsiskaitymo ciklo reikalavimo išimtį, ESMA turėtų ypač daug dėmesio skirti atsiskaitymo už vertybinių popierių įsigijimo finansavimo sandorius, kuriais prekiaujama prekybos vietose arba už jų ribų, veiksmingumui;

(8) todėl Reglamentas (ES) Nr. 909/2014 turėtų būti atitinkamai iš dalies pakeistas;

(9) kadangi šio reglamento tikslo, t. y. nustatyti trumpesnį atsiskaitymo ciklą Sąjungoje, valstybės narės negali deramai pasiekti, o dėl jo masto ir poveikio to tikslo būtų geriau siekti Sąjungos lygmeniu, laikydamasi Europos Sąjungos sutarties 5 straipsnyje nustatyto subsidiarumo principo Sąjunga gali patvirtinti priemones. Pagal tame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šiuo reglamentu neviršijama to, kas būtina tam tikslui pasiekti;

(10) siekiant užtikrinti, kad visi atitinkami suinteresuotieji subjektai būtų pakankamai pasirengę ir galėtų koordinuotai ir laiku pereiti prie T+1 atsiskaitymo ciklo, šio reglamento taikymo data turėtų būti atidėta,

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

([6]) 2016 m. lapkričio 11 d. Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) 2017/389, kuriuo Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 909/2014 papildomas nuostatomis dėl piniginių baudų už neatsiskaitymą apskaičiavimo parametrų ir centrinių vertybinių popierių depozitoriumų operacijų priimančiosiose valstybėse narėse (OL L 65, 2017 3 10, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2017/389/oj).

1 straipsnis

Reglamento (ES) Nr. 909/2014 daliniai pakeitimai

Reglamentas (ES) Nr. 909/2014 iš dalies keičiamas taip:

1) 5 straipsnio 2 dalis pakeičiama taip:

„2. Kiek tai susiję su 1 dalyje nurodytais perleidžiamųjų vertybinių popierių sandoriais, kurie vykdomi prekybos vietose, numatyta atsiskaitymo diena negali būti vėlesnė kaip pirma darbo diena po sandorio sudarymo.

Pirmoje pastraipoje nustatytas reikalavimas netaikomas nė vienam iš šių sandorių:

a) sandoriams, dėl kurių deramasi privačiai, bet kurie vykdomi prekybos vietoje;

b) sandoriams, kurie vykdomi dvišaliu pagrindu, tačiau apie kuriuos pranešama prekybos vietai;

c) pirmajam sandoriui, kai atitinkami perleidžiamieji vertybiniai popieriai turi būti pirmą kartą užregistruojami darant įrašus apskaitos sistemoje pagal 3 straipsnio 2 dalį;

d) šiems vertybinių popierių įsigijimo finansavimo sandoriams, jeigu jie dokumentuojami kaip atskiri sandoriai, sudaryti iš dviejų susijusių operacijų:

i) vertybinių popierių skolinimo arba vertybinių popierių skolinimosi, kaip apibrėžta Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2015/2365 (*) 3 straipsnio 7 punkte;

ii) pirkimo siekiant parduoti atgal sandorių arba pardavimo siekiant atpirkti sandorių, kaip apibrėžta Reglamento (ES) 2015/2365 3 straipsnio 8 punkte;

iii) atpirkimo sandorių, kaip apibrėžta Reglamento (ES) 2015/2365 3 straipsnio 9 punkte.

(*) 2015 m. lapkričio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2015/2365 dėl vertybinių popierių įsigijimo finansavimo sandorių ir pakartotinio naudojimo skaidrumo ir kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 648/2012 (OL L 337, 2015 12 23, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2015/2365/oj).“;

2) 74 straipsnis iš dalies keičiamas taip:

a) 1 dalies a punkte įterpiamas šis papunktis:

„ia) sandorių kategorijas, numatomą atsiskaitymo už sandorius datą ir tai, ar sandoriai vykdomi prekybos vietose;“;

b) 2 dalies pirmos pastraipos d punktas pakeičiamas taip:

„d) Komisijos prašymu – 1 dalies a punkto ia papunktyje ir e, h, j ir k punktuose nurodytų ataskaitų atveju.“;

3) 75 straipsnio pirmoje pastraipoje įterpiamas šis punktas:

„aa) reikalavimo atsiskaityti ne vėliau kaip pirmą darbo dieną po sandorio sudarymo, kaip nustatyta 5 straipsnio 2 dalyje, išimties, taikomos tam tikrų rūšių vertybinių popierių įsigijimo finansavimo sandoriams, poveikį rinkai ir pagrindimą;“.

2 straipsnis

Įsigaliojimas ir taikymas

Šis reglamentas įsigalioja dvidešimtą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Jis taikomas nuo 2027 m. spalio 11 d.

Šis reglamentas privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta Strasbūre 2025 m. spalio 8 d.

Europos Parlamento vardu	*Tarybos vardu*
Pirmininkė	*Pirmininkė*
R. METSOLA	M. BJERRE